

УДК 796.01

Мазін В.М.¹, Захаріна Є.А.¹

¹ проф. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБИСТІСНІ ВІДМІННОСТІ СПОРТСМЕНІВ КОМАНДНИХ І ІНДИВІДУАЛЬНИХ ВИДІВ СПОРТУ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ВИВЧЕННЯ

Накопичений на сьогодні досвід спортивних педагогів вказує на те, що заняття спортом накладають на людину певні особливості як фізичного так і особистісного плану. Такі відмінності можна побачити між спортсменами і не-спортсменами, а також між представниками різних видів спортивної діяльності.

Можна очікувати, що ці відмінності будуть тим більшими, чим більше різниться специфіка психічної діяльності спортсменів під час змагань. Зокрема, є очікуваною відмінність між представниками видів спорту, в яких успіх залежить від ефективності безпосереднього протиборства з противником (одноборства, фехтування тощо) і спортсменами, які представляють види спорту, де перемога залежить у першу чергу від ефективності взаємодії з партнерами по команді (футбол, баскетбол, волейбол тощо).

Відмітимо, що у наукових журналах доволі багато публікацій, у яких автори порівнюють особистісні характеристики спортсменів, які займаються індивідуальними та командними видами спорту [1; 2].

Утім, аналіз наукових праць з названої проблематики показав, що результати цих досліджень доволі розбіжні і часто входять у суперечність із досвідом спортивних педагогів. Отже, доводиться констатувати, що на сьогодні немає однозначної відповіді на запитання: чи мають одноборці і командні спортсмени кардинальні особистісні відмінності, які потрібно враховувати спортивним педагогам у тренувальному процесі? Якщо так, то які саме?

Зважаючи на сказане вище, вважаємо, що проведення дослідження особистісних відмінностей спортсменів, які займаються командними і індивідуальними видами спорту є своєчасним і актуальним.

У якості орієнтиру для емпіричної перевірки висловимо припущення про те, що у спорт, як в командний, так і в індивідуальний,

потрапляють люди з різними профілями особистості. Проте, спортивна діяльність висуває певні вимоги, які впливають на деякі вторинні соціально обумовлені поведінкові ознаки (наприклад, на домінуючі мотивацію). При цьому вплив соціального тиску на «ядро» особистості спортсмена доволі незначний.

Перспективне дослідження плануємо спрямувати на підтвердження цього припущення. У ньому прийматимуть участь юнаки, які займаються футболом ($n \geq 21$) та однокласниками ($n \geq 21$). Орієнтовна медіана віку – 17 років.

Дослідження полягатиме у простому зборі даних з використанням онлайн форми опитувальника Кеттела (Форма С) з подальшою обробкою та інтерпретацією даних. Дані плануємо збирати один раз. Після їх збору і обробки має бути проведено порівняння результатів у двох незалежних вибірках за кожною із шкал методики Кеттела за критерієм Стюдента ($p \leq 0,05$). Також для опрацювання результатів дослідження доцільно буде використати аналіз гістограм.

Сподіваємось, що отримані результати сприятимуть подоланню суперечності між різновекторними прагненнями спортсменів і тренерів, а також дозволять виявити приховані, проте найбільш впливові чинники, які визначають вибір юними спортсменами спортивної діяльності в якості простору для особистісного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Hermawan Pamot Raharjo, Donny WiraDonny WiraHartono Mugiyo. Personality Characteristics In Individual And Team Sports. *Conference: International Seminar on Public Health and Education 2018 (ISPHE 2018)*. January 2018. 92-95. URL: <https://doi.org/10.2991/isphe-18.2018.20>
2. Kolosov A, Volianiuk N, Lozhkin G, Buniak N, Osodlo V. Comparative analysis of self-reliance of athletes of different sports. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*. 2019. 23(4). 162. <https://doi.org/10.15561/18189172.2019.0401>